

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Opleiding voor Logopedie

voltijd

Fontys Hogescholen
Fontys Paramedische Hogeschool

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Opleiding voor Logopedie

voltijd

Fontys Hogescholen
Fontys Paramedische Hogeschool

CROHO nr. 34578

Hobéon Certificering

Datum

16 december 2013

Auditteam

Drs. G.J. Stoltenborg

Drs. H. Chantrain

Drs. M. Embrechts

E. van Klaveren

Secretaris

Drs. L. Blom-van Veen

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	29
6.	AANBEVELINGEN	31
BIJLAGE I	Scoretabel	33
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	35
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	37
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	39
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	43
BIJLAGE VI	Overzicht auditteam	45

1. BASISGEGEVENS

Naam instelling	Fontys Hogescholen, Fontys Paramedische Hogeschool
Status instelling	bekostigd
Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	positief

Opleiding voor Logopedie	
Naam opleiding in Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO)	Opleiding voor Logopedie
ISAT-code CROHO	34578
domein/sector croho	Gezondheidszorg
Oriëntatie opleiding (hbo – wo)	Hbo
niveau opleiding (associate degree – bachelor – master)	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Health
Aantal studiepunten	240 EC
Variant(en)	voltijd
relevante lectoraten	Health Innovations & Technology (HIT)
Afstudeerrichtingen	-
Eventueel nieuwe afstudeerrichtingen	-
onderwijsvorm(en) ¹	Dagonderwijs/ Voltijds onderwijs
Opleidingslocatie(s)	Eindhoven
Datum audit/ opleidingsbeoordeling	1 oktober 2013

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan: afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Kwantitatieve gegevens

Tabel 1 Uitval uit het eerste jaar (voltijd)

Cohort	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Instroom	57	71	66	73	66	69
Uitval	14	15	13	27	21	
Percentage	25%	21%	20%	37%	32%	

Uitval (*bacheloropleidingen*): Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten waarvan volledige tellingen beschikbaar zijn.

Tabel 2 Uitval uit de bachelor

Cohort	2008	2009	2010	2011	2012
Instroom	43	56	53	46	45
Uitval	5	11	6	2	0
Percentage	12%	20%	11%	4%	0%

Uitval (*bacheloropleidingen*): Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten waarvan volledige tellingen beschikbaar zijn.

Tabel 3 Rendement

Cohort	2008	2009	2010	2011	2012
Geslaagd < = 4 jaar	36	31			
Percentage	84%	55%			

Rendement (*bacheloropleidingen*): Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten waarvan volledige tellingen beschikbaar zijn.

docenten (aantal + fte)	16	9
-------------------------	----	---

Tabel 4 Docentkwaliteit

Graad	MA	PhD
Percentage	65%	0%

Docentkwaliteit: hbo: Het aandeel docenten met een master of PhD.

Tabel 5 Student-docentratio

Ratio	25:1
-------	------

Student-docentratio hbo: De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven voltijd studenten en het totaal aantal fte's aan onderwyzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

Tabel 6 Contacturen

Studiejaar	1	2	3	4
Contacturen	20	19	20	8

Contacturen: Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De bacheloropleiding voor Logopedie van Fontys Paramedische Hogeschool (FPH) leidt op tot logopedist. De student ontwikkelt logopedische competenties om als professional methodisch te handelen, projectmatig te werken, in staat te zijn tot samenwerken, zelfstandig en maatschappelijk verantwoord te ondernemen en levenslang te blijven innoveren.

1. Beoogde eindkwalificaties

De Eindhovense opleiding voor Logopedie heeft haar opleidingsprofiel gebaseerd op het landelijk opleidingsprofiel, COMPASS (2004), zoals dat is opgesteld in het Studierichtingleidersoverleg Logopedie (SRO-L). Het landelijk opleidingsprofiel COMPASS is gebaseerd op het Beroepsprofiel van Logopedist (2003), dat inmiddels in 2013 geactualiseerd is. Het SRO-L gaat in 2014 ook COMPASS op basis van deze actualisering herzien.

Het auditteam heeft vastgesteld dat de beoogde eindkwalificaties op hbo-bachelorniveau geformuleerd zijn en dat ze passend zijn voor het beroep van logopedist.

Het auditteam vindt het positief dat docenten en studenten van de opleiding actief deelnemen aan onderzoek onder leiding van het Expertisecentrum Gezondheidszorg en Technologie (EGT) van FPH waarbij aan de orde komt hoe de eindcompetenties van de opleiding verder versterkt zouden kunnen worden in het licht van de technologische ontwikkelingen die in de beroepspraktijk op het gebied van de logopedie gaande zijn. Een voorbeeld hiervan is het werken met technologische hulpmiddelen die steeds slimmer en kleiner zijn. De visie van de opleiding dat de technologische ontwikkelingen, die bijdragen aan het betaalbaar houden van de zorg, dus ook indirect leiden tot aanpassing van de competenties op het gebied van ondernemerschap, vindt het auditteam een goed punt.

Het auditteam is van oordeel dat de onderzoekscomponent, ondernemerschap en internationalisering duidelijk in de beoogde eindkwalificaties zijn opgenomen. Het auditteam is hierbij van oordeel dat de opleiding de doelstellingen van FPH op het gebied van onderzoek heel consequent en gedegen heeft doorvertaald naar haar eigen eindkwalificaties.

De Raad van Advies (RvA), werkveldvertegenwoordigers en alumni, met wie het auditteam sprak, waren zeer positief over de eindkwalificaties die de studenten tijdens de opleiding ontwikkelen als voorbereiding op de praktijk.

Het auditteam beoordeelt deze standaard als goed. De opleiding benut haar contacten met het werkveld goed, heeft de landelijke competenties van een eigen uitwerking en invulling voorzien en heeft de onderzoekscomponent, ondernemerschap en internationalisering duidelijk in de beoogde eindkwalificaties opgenomen.

2. Onderwijsleeromgeving

Studenten ervaren de opleiding voor Logopedie van Fontys als een stimulerende en aantrekkelijke opleiding door de verhouding van theorie en praktijkvakken, de aansluiting bij de praktijk en de zorgvuldige begeleiding door de slb-docent. Studenten zijn ook positief over de studeerbaarheid en de samenhang in het programma.

Het auditteam heeft vergeleken met de uitkomsten van de visitatie in 2007 aantoonbare verbetering geconstateerd op het gebied van de informatievoorziening over roosters, studieloopbaanbegeleiding, voorbereiding op stages en de opname van internationale oriëntatie in het curriculum.

Het auditteam heeft geconstateerd dat het niet goed zichtbaar is of studenten systematisch reflecteren op hun ontwikkeling gedurende de hele studie. Tijdens de gesprekken bleek dat studenten op de eerste plaats hun vakken bijhouden waar vervolgens binnen het studentenvolgsysteem de competenties aan gekoppeld worden.

Het auditteam heeft geconstateerd dat er vanaf het eerste studiejaar een duidelijke onderzoekslijn in het hele programma aanwezig is die ondersteund wordt vanuit het lectoraat. De aanwezige studenten uitten hun waardering voor de onderzoekslijn. Zij bevestigden dat zij vanaf het begin van de opleiding oefenen in het doen van onderzoek en dat er veel aandacht is voor het gebruik van (internationale) literatuur.

Het auditteam vindt het positief dat de opleiding gericht is op valorisatie van de opgebouwde kennis door eindwerken en geraadpleegde literatuur te gebruiken voor eventuele aanpassingen in het curriculum en deze ook op te nemen in de kennisbank.

De student verwerft in de eerste jaren van de opleiding praktische beroepsvaardigheden die hij tijdens de stage in het vierde semester en tijdens de afstudeerfase daadwerkelijk in de praktijk toepast. De opleiding houdt een vinger aan de pols bij de keuze van de stageplaats door heldere criteria hiervoor te formuleren.

Het auditteam heeft vastgesteld dat ondernemerschap op drie niveaus in het curriculum is opgenomen. Op het eerste niveau inventariseert de student bijvoorbeeld de eisen die gesteld worden aan de inrichting van een logopedische praktijk, op het tweede niveau werkt hij aan zijn eigen ondernemersstijl en op het derde niveau leert hij een ondernemingsplan schrijven. Elke onderwijseenheid heeft een aantoonbare relatie met en is dekkend voor één van de acht beroepsrollen van de logopedist. Het programma voorziet in voortdurende wisselwerking tussen theorie en praktijk.

Tijdens simulatiesituaties werkt de opleiding regelmatig met cliënten met een specifieke problematiek zoals verstandelijk beperkten of ouderen met logopedische problemen.

Dat studenten tijdens de opleiding in contact komen met patiënten vindt het auditteam positief en nodig om het vak onder de knie te krijgen. Het auditteam pleit er echter voor het daadwerkelijke contact met patiënten zo breed mogelijk in de opleiding te laten plaatsvinden, bijvoorbeeld door het inrichten van een behandelcentrum. Studenten hebben in het derde studiejaar een keuzemogelijkheid van 30 EC voor een minor die door het instituut wordt aangeboden (Health, Sports and Lifestyle (HSL) of Gezondheidszorg en Technology (EGT)), een minor van Fontys, een landelijke minor of een minor in het buitenland.

De opleiding heeft in haar curriculum vanaf het eerste studiejaar een internationaliseringslijn opgenomen. Heel populair bij studenten is de Summerschool, waarin zij samen met buitenlandse studenten werken aan uitbreiding van hun kennis over het vakgebied. Ook biedt de internationaliseringslijn buitenlandse stages, minoren in het buitenland en de jaarlijkse studiedag waar kennisuitwisseling met internationale experts centraal staat.

De opleiding heeft de informatievoorziening naar studenten toe verbeterd op het gebied van het tijdig bekend maken van roosterwijzigingen en beoordelingen door docenten. Omdat de opleiding geconstateerd heeft dat studenten op deze punten nog steeds matig tevreden zijn, blijven dit volgens haar aandachtspunten.

Het auditteam is van oordeel dat het programma inhoudelijk dekkend voor zijn doelstellingen, samenhangend in zijn uitvoering, studeerbaar en praktijkgericht is.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding sinds de laatste visitatie flink heeft geïnvesteerd in de scholing van docenten op het gebied van toetsing, afstudeerbegeleiding, studieloopbaanbegeleiding, (indien van toepassing) supervisie en didactische bekwaamheden en dat de resultaten van deze investering merkbaar zijn.

Het auditteam vindt het positief dat alle docenten geschoold zijn op het gebied van onderzoeksvaardigheden en dat de afstudeerdocenten deelnemen aan intervisiebijeenkomsten.

Het auditteam heeft vastgesteld dat docenten veel praktijkervaring hebben en vindt het positief dat zij ingezet worden op hun expertise. Studenten zijn positief over de deskundigheid en praktijkgerichtheid van hun docenten.

Het auditteam beoordeelt de ambiance en voorzieningen als fraai en passend voor de technologische leeromgeving die de opleiding studenten wil bieden in het licht van de actuele ontwikkelingen in de samenleving.

Concluderend stelt het auditteam dat de opleiding op alle aspecten voldoende presteert, maar dat het op sommige punten kansen voor verdere kwaliteitsverhoging ziet. Voor het auditteam reden om deze standaard met 'voldoende' te beoordelen.

3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Het auditteam is positief over de wijze waarop de opleiding haar systeem van toetsen en beoordelen heeft ingericht en geborgd. Het auditteam heeft werken van verschillende studiejaar bestudeerd en heeft vastgesteld dat de opleiding sinds de vorige visitatie een goede ontwikkeling heeft doorgemaakt op dit punt. In de loop van de studie neemt de complexiteit van de opdrachten toe en wordt er een grotere zelfstandigheid van de student verwacht. Ook de rol van de examencommissie en de wijze waarop zij haar verantwoordelijkheid neemt, vindt het auditteam in lijn met hetgeen de WHW van een examencommissie verlangt.

In de werkgroep 'toetsing' van de opleiding, die inmiddels al enkele jaren bestaat, worden toetsen vooraf en achteraf gescreend aan de hand van het geldende toetsbeleid van FPH. Daarnaast kunnen docenten ook op eigen verzoek toetsen bij de werkgroep aanleveren. Ze krijgen dan een uitgebreid beoordelingsrapport terug van de werkgroep zodat zij hun toetsen op onderdelen zo nodig kunnen verbeteren.

Verder werd de afstudeerfase FPH-breed geactualiseerd met als doel te voldoen aan de eisen die in toenemende mate aan het gerealiseerd niveau worden gesteld. Ook hierbij heeft het auditteam geconstateerd dat de opleiding wezenlijke verbeteringen heeft aangebracht.

De beoordeling door het auditteam van de onderzoeksverslagen, komt overeen met die van de opleiding. Alle onderzoeksverslagen waren van hbo-bachelorniveau. Dat de onderzoeken ethisch zijn afgedekt en studenten werken op basis van informed consent (toestemming van de proefpersoon) vindt het auditteam een sterk punt van de opleiding.

Ook de theoretische onderbouwing van de eindwerken was, naar het oordeel van het auditteam, van goede kwaliteit. Het auditteam vond de beoordelingsformulieren (van stage, projectplan, projectverslag, presentatie), zowel qua structuur als qua inhoud, heel gedegen. Het auditteam is het met de afstudeerdocenten van de opleiding eens dat studenten de discussie in de eindwerken nog verder kunnen uitwerken en verdiepen.

Ook de screening door de examencommissie, in het licht van de interbeoordelaars-betrouwbaarheid, wees uit dat de afstudeerwerken van de opleiding van hbo-bachelorniveau zijn.

Het auditteam heeft van een aantal studenten, waaronder studenten van wie de afstudeerscripties zijn gelezen, het stagedossier, het casusverslag en de reflectieverslagen beoordeeld. Dit leverde het auditteam het inzicht op dat ook deze werken van hbo-bachelorniveau zijn en dat studenten goed blijken te kunnen reflecteren op hun competentieontwikkeling gedurende de stage.

De evaluatie onder werkgevers waarmee de opleiding contacten onderhoudt en onder extern deskundigen, betrokken bij het afstuderen, wees uit dat afgestudeerden ook volgens hen voldoen aan het hbo-bachelorniveau.

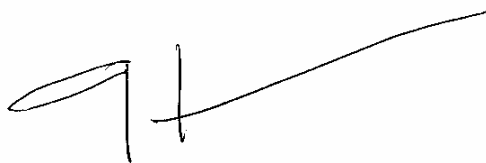
In de afweging tussen (i) een stevig ontwikkeld 'bouwwerk' van toetsen en beoordelen, (ii) een examencommissie die in de juiste positie is gebracht en zicht heeft op het gerealiseerde niveau in de opleiding en (iii) een eindniveau dat goed en sterk is op het gebied van theoretische onderbouwing en ethische verantwoording komt het auditteam op Standaard 3 tot het oordeel 'goed'.

Algemene conclusie:

Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding voor Logopedie van de Fontys Paramedische Hogeschool, een opleiding aanbiedt die voldoet aan de eisen van het accreditatiekader. Het auditteam kent aan de standaarden 1 en 3 een 'goed' en aan de standaard 2 een 'voldoende' toe.

Conform de beslisregels van de NVAO geeft het auditteam de opleiding voor Logopedie van de Fontys Paramedische Hogeschool, als geheel het eindoordeel 'goed'.

Den Haag, 16 december 2013

drs. G.J. Stoltenborg,
voorzitter

drs. L. Blom-van Veen,
secretaris

3. INLEIDING

De opleiding voor Logopedie maakt deel uit van Fontys Paramedische Hogeschool (FPH).

FPH bestaat uit de opleidingen Logopedie, Orthopedische Technologie, Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken (MBRT), Fysiotherapie en Podotherapie.

FPH is sinds twee jaar bezig met een ingrijpend veranderproces waarbij wordt gestreefd naar een vergelijkbaar opleidingsontwerp voor soortgelijke bacheloropleidingen in het paramedisch domein. Hiervan zijn de eerste resultaten inmiddels zichtbaar in de vernieuwde inrichting van de afstudeerfase, die bestaat uit een praktijkgericht onderzoek en een stage.

Karakteristiek van de opleiding

FPH verzorgt in Eindhoven de opleiding voor Logopedie. De opleiding bestaat sinds 1953 en heeft zich ontwikkeld van een particuliere opleiding in 1953 tot een volwaardige hbo-bacheloropleiding vanaf 1985. In 2003 werd de landelijke numerus fixus opgeheven, waarna het jaarlijks aantal studenten toenam. De afgelopen jaren is er een instroom van rond de zeventig studenten per jaar.

De opleiding wil de Logopedist van morgen opleiden, die in staat is proactief en flexibel om te gaan met een voortdurende veranderende maatschappij.

Sinds 2011 is de logopedist, zonder tussenkomst van een arts of specialist, direct toegankelijk. Andere ontwikkelingen binnen de logopedie waar ook de opleiding mee te maken heeft zijn veranderingen in:

- doelgroep: meer ouderen en mensen met multiple morbiditeit; meer diversiteit in cultuur en achtergrond;
- de organisatie en financiering van zorg en (speciaal) onderwijs;
- technologische hulpmiddelen in de zorg (steeds meer, slimmer en kleiner);
- transparantie en kwaliteitseisen: de logopedist moet effectiviteit van behandeling kunnen verantwoorden door middel van evidence based onderzoek.

In het organogram van Fontys Paramedische Hogeschool is aangegeven dat het team Logopedie wordt aangestuurd door een opleidingsmanager, die rapporteert aan de directeur FPH. De directeur werkt op basis van een managementcontract (MACON) en legt in de management rapportagecyclus (MARAP) verantwoording af aan het College van Bestuur.

Opvolging vorige accreditatie

Het auditteam dat de vorige accreditatie-audit bij de opleiding uitvoerde, vroeg aandacht voor: (i) de internationale component, (ii) begeleiding persoonlijk ontwikkelingsplan in jaar 1, (iii) bereikbaarheid van docenten, (iv) informatievoorziening over studieresultaten, (v) voorbereiding op de stage, (vi) afstemming opdrachtgever en begeleiders bij afstudeeropdrachten en (vii) de door docenten ervaren werkdruk.

Het auditteam heeft vastgesteld dat de opleiding deze aanbevelingen ter harte heeft genomen en op alle genoemde onderdelen verbetering laat zien.

Zo heeft de opleiding vanaf het eerste jaar een internationaliseringslijn (i) in haar curriculum opgenomen die de student bewust maakt van de internationale context van het beroep en de mogelijkheden die er bij de opleiding zijn om ervaring in of met het buitenland op te doen. Met het herijken van het didactisch concept is de studieloopbaanbegeleiding in de propedeuse op orde gesteld en wordt er niet meer gewerkt met een persoonlijk ontwikkelingsplan (ii).

De bereikbaarheid van docenten (iii) is opgepakt door middel van duidelijke communicatie naar studenten over wat zij van docenten mogen verwachten op dit gebied en het door de docent in zijn mailhandtekening opnemen van de dagen waarop hij bereikbaar is. De opleiding heeft onder ander door het instellen van een stage toewijzingprocedure de voorbereiding op de stage (v) verbeterd. De afstemming tussen opdrachtgever en begeleiders bij afstudeeropdrachten (vi) is door de ingrijpende FPH-brede aanpak van de afstudeerfase verbeterd doordat de verantwoordelijkheden van en de communicatie tussen de verschillende betrokkenen bij afstudeerprojecten expliciet beschreven zijn in de Afstudeerhandleiding. Tot slot is de door docenten beleefde werkdruk (vii) aangepakt door dit onderwerp op te nemen in de jaarlijkse gesprekscyclus en door het verhogen van de inzetbaarheid van docenten door aanstellingen van minimaal 0.6 FTE.

Deze verbeteringen zijn in het rapport telkens meegenomen bij de afzonderlijke standaarden.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatierraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

De opleiding voor Logopedie van Fontys Paramedische Hogeschool baseert zich op het landelijk opleidingsprofiel COMPASS, zoals dat is opgesteld door het Studierichtingleidersoverleg Logopedie SRO-L). In het SRO-L werkt de opleiding samen met de zes andere Logopedie opleidingen in Nederland. Het SRO-L functioneert hiermee als het Landelijk Opleidingsoverleg (LOO) voor de opleidingen Logopedie. Het landelijk opleidingsprofiel COMPASS is gebaseerd op het Beroepsprofiel van Logopedist (2003), dat inmiddels in 2013 geactualiseerd is. Het SRO-L gaat in 2014 ook COMPASS op basis van deze actualisering herzien.

COMPASS wordt internationaal erkend, waardoor het in de meeste lidstaten van de Europese Unie toegang biedt tot het beroep van logopedist. De opleiding participeert samen met de Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie (NVLF) in de CPLOL (Comité Permanent de Liaison Orthophonistes-Logopèdes de l'Union Européenne), de Europese beroepsorganisatie van logopedisten, met als doel inzicht te krijgen in de startkwalificaties van logopedisten binnen Europa en deze op één lijn te krijgen.

Afgestudeerde logopedisten zijn doorgaans werkzaam binnen het speciaal (basis)onderwijs, de preventieve logopedie, de eerstelijns zorg en de intramurale gezondheidszorg.

Het huidige competentieprofiel van de opleiding bestaat nu uit de competenties: (i) aanbieden van preventieactiviteiten, (ii) verlenen van zorg: diagnostisch onderzoek, (iii) verlenen van zorg: therapie, (iv) trainen en adviseren, (v) ondernemen en beheren, (vi) coachen en begeleiden van collega's, teamleden en stagiaires, (vii) ontwikkelen van beroepscompetenties en (viii) innoveren.

De acht eindcompetenties van de opleiding, die gerelateerd zijn aan de beroepsrollen (therapeut/coördinator, trainer/coach/adviseur, manager/ondernemer, begeleider/coach en innovator/beroepsbeoefenaar) zijn uitgewerkt in prestatie-indicatoren. De prestatie-indicatoren zijn de leidraad bij de toetsing. In de uitwerking van iedere competentie naar prestatie-indicatoren wordt duidelijk dat deze zich oriënteren op de beroepsuitoefening van de logopedist die afstudeert op het hbo-bachelorniveau waartoe de opleiding opleidt.

Zo wordt bijvoorbeeld van de afgestudeerde logopedist verwacht dat hij in staat is de cliënt op een professioneel verantwoorde wijze logopedische zorg aan te bieden om de last van stoornissen en/of beperkingen te verlichten en/of op te heffen. Om de zorg als een continu en integraal proces te laten verlopen, coördineert de logopedist de afgesproken activiteiten rondom de cliënt(en) en doelgroepen (verlenen van zorg: diagnostisch onderzoek). In de uitwerking naar prestatie-indicatoren betekent dit dat de startende logopedist in staat is om:

- anamneses uit te voeren bij cliënten met vermoedelijk meervoudige problematiek (ICF: stoornis, activiteit en participatie) daarbij rekening houdend met informatie vanuit andere disciplines/andere schakels binnen de ketenzorg; hij hanteert hierbij de gangbare richtlijnen voor de betreffende anamnese;

- op basis van zelf uitgevoerde anamnese en analyse van relevante gegevens van andere disciplines een onderbouwde keuze te maken uit de onderzoeksinstrumenten voor cliënten met vermoedelijk meervoudige problematiek en deze uitvoert volgens de richtlijnen van de handleiding, protocollen en kaders MLH (methodisch logopedisch handelen);
- onderzoek uit te voeren volgens de instructies van betreffende handleiding en kaders MLH (Methodisch Logopedisch Handelen) bij cliënten van diverse leeftijdsgroepen verdeeld over minstens 4 van de 8 stoornisgebieden van het Nationaal Transcript;
- door klinisch redeneren een logopedische diagnose te stellen bij cliënten met meervoudige problematiek en rekening te houden met de in- en externe factoren van de cliënt volgens ICF (International Classification of Functioning, Disability and Health);
- een overzicht op te stellen van behandelingsmogelijkheden, verder onderzoek of verwijzing voor cliënten met meervoudige problematiek, dit overlegt met cliënt en/of omgeving volgens de richtlijnen van gesprekstechnieken voor hulpverleners en de gegevens mondeling en/of schriftelijk rapporteert in multidisciplinair overleg en aan verwijzers; voor de rapportage de richtlijnen van de NVLF hanteert;
- zelfstandig de activiteiten rondom de cliënt te coördineren volgens de gebruikelijke regels binnen de logopedische werksetting;
- zelfstandig te kunnen handelen, evidence based te werken en zich creatief in het oplossen van problemen te tonen waarop standaardprocedures niet van toepassing zijn; hij voert de werkzaamheden in een vloeiend werktempo uit, zoals dat bij een startbekwame beroepsbeoefenaar hoort.

Het auditteam heeft vastgesteld dat de eindcompetenties voldoen aan de daaraan door het beroepenveld en het onderwijsniveau gestelde eisen. De eindcompetenties van de opleiding bevatten de landelijk vastgestelde competenties, die wat betreft niveau en oriëntatie passen binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk en bovendien aansluiten bij de actuele eisen die in (inter)nationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld.

Het volledige opleidingsprofiel is als bijlage II bij dit rapport gevoegd.

Onderzoek als onderdeel van de eindcompetenties

FPH hanteert de volgende doelstellingen op het gebied van praktijkgericht onderzoek. De student:

- kan op kritische en objectieve wijze zelfstandig gegevens met betrekking tot complexe vraagstukken verzamelen en verwerken, hierbij gebruikmakend van wetenschappelijke kennis en inzichten;
- kan op basis van de verzamelde en verwerkte gegevens zelfstandig conclusies trekken die leiden tot een concreet en bruikbaar onderzoeksverslag, aansluitend bij een specifieke vraag uit de beroepspraktijk;
- kan door toepassing van geïntegreerde (wetenschappelijke) kennis, (wetenschappelijke) inzichten, vaardigheden en attitude een innovatieve bijdrage leveren aan de kwaliteitsverbetering binnen het beroep;
- neemt de (mede) verantwoordelijkheid op zich voor het opbouwen van een samenwerkingsrelatie met medestudenten en begeleiders, hierbij openstaand voor kritiek en in staat tot kritische zelfreflectie;
- kan het onderzoeksproject adequaat schriftelijk en mondeling presenteren.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding de doelstellingen van FPH op het gebied van onderzoek heel consequent en gedegen heeft doorvertaald naar haar eigen eindkwalificaties.

Zo wordt bijvoorbeeld bij de competentie 'innoveren' (viii) van de student verwacht dat hij in staat is op projectmatige wijze één of meerdere maatschappelijk relevante logopedische producten te ontwikkelen; dat hij literatuuronderzoek uitvoert volgens de richtlijnen van praktijkgericht onderzoek van FPH; dat hij het ontwikkelde product mondeling en schriftelijk presenteert volgens de richtlijnen van wetenschappelijke verslaglegging, zoals beschreven in de FPH-schrijfwijzer; en dat hij het ontwikkelde product volgens het protocol praktijkgericht onderzoek van FPH verdedigt.

Ondernemerschap en internationalisering als onderdeel van de eindcompetenties

Het auditteam heeft vastgesteld dat ondernemerschap en internationalisering zijn opgenomen in de eindkwalificaties van de opleiding.

Bij de competentie 'ondernemen en beheren' (v) wordt van de student bijvoorbeeld verwacht dat hij een SWOT-analyse opstelt voor een multiprofessionele setting ten behoeve van een beleids-/ondernemingsplan en de gemaakte keuzes verantwoordt; dat hij onderzoekt welke aspecten van maatschappelijk ondernemen in een bestaande multiprofessionele setting aanwezig zijn en dat hij voorstellen doet ter verbetering hiervan en deze verantwoordt vanuit de literatuur.

In het kader van internationalisering wordt bij de competentie 'aanbieden van preventieactiviteiten' (i) van de student onder andere verwacht dat de voorlichting die hij geeft over een zelf uitgevoerde logopedische screening aan een specifieke doelgroep, in samenwerking met andere disciplines, een aantoonbare relatie heeft met het actuele Europese en landelijke beleid op het gebied van preventie. Bij de competentie 'ontwikkelen van beroepscompetenties' (vii) wordt op het gebied van internationalisering van de student verwacht dat hij in staat is mondeling of schriftelijk nieuwe nationale en internationale inzichten aan een relevante doelgroep te verspreiden over het beroep/vakgebied, ethische en/of maatschappelijke veranderingen op basis van praktijkgericht onderzoek.

In de beleidsnotitie 'Internationalisering' van de opleiding worden ambities en samenwerking met internationale partners in een breed netwerk helder beschreven.

Validering eindkwalificaties door de Raad van Advies

De Raad van Advies (RvA), werkveldvertegenwoordigers en alumni, met wie het auditteam sprak, waren zeer positief over de eindkwalificaties die de studenten tijdens de opleiding ontwikkelen als voorbereiding op de praktijk. De opleiding heeft een, naar het oordeel van het auditteam, betrokken en deskundige Raad van Advies die twee keer per jaar bijeenkomt en adviseert over onder andere het profiel van de opleiding.

Actualisering eindtermen

Het auditteam vindt het positief dat docenten en studenten van de opleiding actief deelnemen aan onderzoek onder leiding van het Expertisecentrum Gezondheidszorg en Technologie (EGT) van FPH waarbij aan de orde komt hoe de eindcompetenties van de opleiding verder versterkt zouden kunnen worden in het licht van de technologische ontwikkelingen die in de beroepspraktijk op het gebied van de logopedie gaande zijn. Een voorbeeld hiervan is het werken met technologische hulpmiddelen die steeds slimmer en kleiner zijn. De visie van de opleiding dat de technologische ontwikkelingen, die bijdragen aan het betaalbaar houden van de zorg, dus ook indirect leiden tot aanpassing van de eindcompetenties op het gebied van ondernemerschap, vindt het auditteam een goed punt.

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam is van oordeel dat de beoogde eindkwalificaties van de opleiding voor Logopedie zowel inhoudelijk als qua niveau en oriëntatie goed geconcretiseerd zijn.

Het auditteam vindt het positief dat docenten en studenten van de opleiding deelnemen aan onderzoek onder leiding van het EGT waarbij aan de orde komt hoe de eindcompetenties van de opleiding verder versterkt zouden kunnen worden in het licht van de technologische ontwikkelingen die in de beroepspraktijk op het gebied van de logopedie gaande zijn.

Het auditteam heeft vastgesteld dat onderzoek, ondernemerschap en internationale oriëntatie duidelijk aanwezig zijn in de eindkwalificaties van de opleiding.

Het auditteam is hierbij van oordeel dat de opleiding de doelstellingen van FPH op het gebied van onderzoek heel consequent en gedegen heeft doorvertaald naar haar eigen eindkwalificaties.

De Raad van Advies, werkveldvertegenwoordigers, alumni en werkgevers zijn zeer positief over de eindkwalificaties van de opleiding.

Het auditteam heeft vastgesteld dat de opleiding beschikt over een Raad van Advies die actief meedenkt met de opleiding en die garant staat voor een profiel en een competentieset die voldoen aan de actuele eisen van het werkveld.

Concluderend is het auditteam positief over de beoogde eindkwalificaties waarin de onderzoekscomponent, ondernemerschap en internationalisering een duidelijke plaats hebben. Het auditteam is hierbij van oordeel dat de opleiding de doelstellingen van FPH op het gebied van onderzoek heel consequent en gedegen heeft doorvertaald naar haar eigen eindkwalificaties.

Ook is het auditteam positief over de participatie van docenten en studenten in het onderzoek van het EGT waarbij aan de orde komt hoe de eindcompetenties van de opleiding verder versterkt zouden kunnen worden in het licht van de technologische ontwikkelingen in de beroepspraktijk. De opleiding heeft een deskundige en betrokken Raad van Advies die actief meedenkt met de opleiding en die garant staat voor een profiel en een competentieset die voldoen aan de actuele eisen van het werkveld. Omdat het auditteam dit sterke punten van de opleiding vindt komt het op Standaard 1 als geheel tot het oordeel 'goed'.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Toelating

Voor de opleiding gelden de wettelijk vastgelegde eisen voor toelaatbaarheid. Dat wil zeggen dat kandidaten met een afgerond VWO-, HAVO en MBO-4 diploma toelaatbaar zijn. Er zijn geen profielvereisten. Voor zij-instromers, kandidaten met een buitenlands diploma en voor kandidaten van 21 jaar of ouder, zijn er een intakegesprek en een toelatingsonderzoek (differentiële aanlegtoets). Als de kandidaat niet de vereiste vooropleiding heeft, dan moet hij deze deficiëntie, conform de richtlijnen van de WHW, voor aanvang van het onderwijs wegwerken. De opleiding kent geen vrijstellingen toe.

Kandidaten worden logopedisch onderzocht om de geschiktheid voor het beroep te bepalen. Hierbij wordt de kandidaat getest op spreek- en zangstem, muzikaal gehoor en uitspraak. Ook wordt de stand van het gebit onderzocht. Om toegelaten te worden tot de opleiding moet de uitslag van de test voldoende zijn.

Aansluiting eindcompetenties en prestatie-indicatoren

De opleiding heeft in haar OER en Opleidingsdocument de beoogde eindkwalificaties toegelicht. De competenties zijn uitgewerkt naar drie niveaus met de daaraan verbonden prestatie-indicatoren: voor de propedeuse (niveau 1), de hoofdfase (niveau 2) en de afstudeerfase (niveau 3). Per onderwijseenheid zijn de prestatie-indicatoren uitgewerkt naar de mate van beheersing op drie dimensies: complexiteit, verantwoordelijkheid en transfer:

Niveau	Complexiteit	Verantwoordelijkheid	Transfer
1	Enkelvoudige veelvoorkomende problemen: stoornis en/of activiteit	Werkt op indicatie en onder begeleiding van	Past geleerde in een duidelijk afgebakende situatie toe
2	Meervoudige problemen: stoornissen en participatie of activiteit	Werkt onder leiding van Beperkte verantwoordelijkheid voor analyse en aanpak	Past geleerde in duidelijk herkenbare situaties toe bij verschillende doelgroepen
3	Meervoudige, regelmatig voorkomende problemen: stoornis en participatie en activiteit	Verantwoordelijk voor eigen functioneren, beslissingen en resultaten	Past geleerde toe in onduidelijke situaties waarin zich tegelijkertijd verschillende stoornissen, participaties en/of activiteiten voordoen

Tabel 1 opbouw beheersingsniveaus van competenties

Het auditteam heeft vastgesteld dat de beheersingsniveaus, naar mate de studie vordert, van de student verlangen dat hij in zijn handelen een toenemende mate van complexiteit, verantwoordelijkheid en transfer laat zien. Ook de toetscriteria zijn verbonden met deze beheersingsniveaus (zie ook Standaard 3).

De opleiding heeft van ieder studiejaar de onderwijseenheden in een zogenaamd CLOTS-schema (competenties, leerdoelen, onderwijs, toetsing, studiepunten) voor de student inzichtelijk gemaakt. In het CLOTS-schema legt de opleiding voor elke onderwijsperiode de verbinding tussen de competenties die de student verwerft, hoe dat in het programma wordt geconcretiseerd in leerdoelen of prestatie-indicatoren, in welke onderwijseenheden de student de doelen kan bereiken, de wijze waarop er getoetst wordt en hoeveel studiepunten de student verkrijgt bij het succesvol afronden hiervan.

De inhoudsbeschrijving van iedere onderwijseenheid koppelt de leerdoelen/prestatie-indicatoren aan de eindcompetenties. Hierin wordt de student ook geïnformeerd over zaken die voor de betreffende onderwijseenheid van belang zijn, zoals het lesprogramma per week, de te gebruiken bronnen en de toetsing. Het CLOTS-schema maakt inzichtelijk dat de leerdoelen/prestatie-indicatoren van alle onderwijseenheden tezamen de acht eindkwalificaties van de opleiding volledig afdekken.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding de leerdoelen/prestatie-indicatoren van de onderwijseenheden en de daaraan gekoppelde inhoud op een transparante wijze inzichtelijk heeft gemaakt.

Inhoud curriculum

Gedurende de opleiding ontwikkelt de student zich van beginner tot startbekwaam logopedist. Elke onderwijseenheid heeft een aantoonbare relatie met en is dekkend voor één van de acht beroepsrollen van de logopedist. Het programma voorziet in voortdurende wisselwerking tussen theorie en praktijk.

In de propedeuse oriënteert de student zich op het beroep van logopedist en het werkveld. De thema's in de propedeuse zijn onder andere gericht op de normale ontwikkeling (bijvoorbeeld stem, spraak- en taalontwikkeling en taalkunde) en de diagnostiek en behandeling bij kinderen (bijvoorbeeld stem, taal, logopedisch onderzoek). De complexiteit van de beroepsvraagstukken is nog beperkt en vooral gericht op enkelvoudige casuïstiek. In de propedeuse wordt de basis gelegd voor de onderzoeksvaardigheden die de student gedurende de gehele studie verwerft.

In de hoofdfase wordt aandacht besteed aan alle veelvoorkomende logopedische stoornissen. De student verdiept zijn kennisbasis en de complexiteit van de beroepsvraagstukken neemt toe. Hij leert onder supervisie van een professional zelfstandig opdrachten en taken uit te voeren. De thema's gedurende de hoofdfase zijn onder andere gericht op mentale functies (bijvoorbeeld diagnostisch logopedisch onderzoek, taal, neurologie) en stem en spraak (bijvoorbeeld stemonderzoek en stemtherapie, spraak, vloeiendheid, methodisch logopedisch handelen).

Tijdens de afstudeerfase toont de student aan dat hij alle (acht) eindcompetenties beheerst en dat hij in staat is daarover te rapporteren, te reflecteren en te presenteren.

Het auditteam heeft vastgesteld dat het programma regelmatig wordt aangepast aan de actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk. De directe toegankelijkheid van de logopedist (DTL) heeft bijvoorbeeld geleid tot aanpassing van het methodisch logopedisch handelen door in het programma meer aandacht te besteden aan screening en diagnose ('het herkennen van rode vlaggen en het communiceren hierover met de cliënt en de huisarts'). Bezuinigingen, veranderingen in het zorgstelsel, wetswijzigingen en richtlijnen waar de logopedist aan moet voldoen hebben geleid tot actualisering van het onderdeel ondernemerschap ('Vrij ondernemen').

De student heeft gedurende de opleiding door de keuze van de minor, de stageplaatsen, het onderzoeksproject en de vrije profilering de mogelijkheid een persoonlijke invulling te geven aan zijn studieloopbaan. Zo heeft hij in het derde studiejaar een vrije keuzemogelijkheid van 30 EC voor een minor die door het instituut FPH wordt aangeboden (Health, Sports and Lifestyle (HSL) of Gezondheidszorg en Technology (EGT)), een minor van Fontys, een landelijke minor of een minor in het buitenland.

Tijdens de visitatie heeft het auditteam de uitvoering bezocht van de minor EGT, waar de oude opleidingsminor 'i-logopedie' in is opgenomen. Het auditteam is positief over samenwerking met andere opleidingen hierbij, maar is van oordeel dat bij deze minor de toepasbaarheid voor het logopedie vakgebied nog meer zichtbaar gemaakt zou moeten worden.

Het auditteam heeft vastgesteld dat de aanwezige studenten positief waren over de mogelijkheden die de opleiding biedt om via de minor en de vrije profileringsruimte persoonlijk richting aan de eigen opleiding te geven. Zij waren ook tevreden over de actualiteit van het opleidingsprogramma.

Organisatie rond het curriculum

De opleiding heeft een opleidingsraad, opleidingscommissie (OC) en Raad van Advies (RvA). Deze raden en commissies spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling en bijsturing van de opleiding. De opleidingsraad is verantwoordelijk voor de inhoudelijke bewaking en bijstelling van het curriculum. De medezeggenschap van studenten is geregeld via de opleidingscommissie. De Raad van Advies komt twee keer per jaar bijeen en adviseert over het profiel van de opleiding, de ontwikkeling van het curriculum, de stages en de examens. Het auditteam is van oordeel dat de Raad van Advies deskundig en betrokken is.

Onderzoek in het programma

De opleiding wordt op het gebied van praktijkgericht onderzoek ondersteund vanuit het lectoraat Health, Innovation & Technology (HIT). Het overkoepelende thema van het lectoraat waar studenten in deelonderwerpen op afstuderen is gericht op het inzetten van technologie om de kwaliteit van leven van patiënten te bevorderen. Het lectoraat heeft acht onderzoekslijnen.

De opleiding heeft de lijn Praktijkgericht Onderzoek (zie Standaard 1) verder uitgewerkt en geïmplementeerd in het programma.

Zo wordt in het eerste studiejaar tijdens het onderwijs gericht op praktijkgericht onderzoek (PGO) de basis gelegd voor het praktijkgericht onderzoek door ruime aandacht te besteden aan literatuuronderzoek. In de hoofdfase loopt de in de propedeuse ingezette onderzoekslijn door en leert de student wetenschappelijk onderzoek kritisch te beoordelen en zelf een praktijkgericht onderzoek uit te voeren. De studenten worden in de loop van de studiejaren vertrouwd gemaakt met de basiskennis en basisvaardigheden van het praktijkgericht onderzoek. Doelstelling is dat zij in het vierde jaar grotendeels zelfstandig een afgebakend onderzoeksproject uit kunnen voeren.

In het mZIC (multidisciplinair zorginnovatiecentrum) van de Libra Zorggroep, een Fontys-breed project, dat onlangs gestart is, lopen logopediestudenten stage in een multidisciplinaire werk- en leeromgeving waar zij nauw samenwerken met andere zorgprofessionals in opleiding. Doelstelling op termijn is dat studenten hier vanuit meerdere disciplines onderzoek uitvoeren en kennisdelen met elkaar.

Studenten die het auditteam sprak waren positief over het leereffect van de samenwerking met andere disciplines in dit project.

Het auditteam heeft geconstateerd dat er vanaf het eerste studiejaar een duidelijke onderzoekslijn in het hele programma aanwezig is die ondersteund wordt vanuit het lectoraat.

De aanwezige studenten uitten hun waardering voor de onderzoekslijn. Zij bevestigden dat zij vanaf het begin van de opleiding oefenen in het doen van onderzoek en dat er veel aandacht is voor het gebruik van (internationale) literatuur. Zij zijn ook tevreden over de literatuur die door de mediatheek hierbij geboden wordt. Dit wordt bevestigd door NSE 2013 die een gemiddelde score van 3.09 uitwijst voor het praktijkgerichte onderzoek tijdens de opleiding. De verworven wetenschappelijke vaardigheden waarderen studenten met 3.32.

Kennisbasis

De opleiding heeft actief geparticipeerd in het tot stand komen van het Nationaal Transcript, het document dat beschrijft welke onderwerpen minimaal binnen een logopedieopleiding in Nederland aan bod moeten komen en waarop de opleiding haar kennisbasis baseert.

Het auditteam vindt het positief dat de opleiding gericht is op valorisatie van de opgebouwde kennis door eindwerken en geraadpleegde literatuur te gebruiken voor eventuele aanpassingen in het curriculum en deze ook op te nemen in de kennisbank. Ook het symposium met afstudeerpresentaties dat twee keer per jaar georganiseerd wordt vindt het auditteam sterk..

Het auditteam heeft vastgesteld dat in de verplichte literatuurlijst geen internationale werken zijn opgenomen en in de aanbevolen lijst wel.

Inhoudelijke samenhang en toenemende complexiteit

De horizontale samenhang in het programma komt tot stand doordat het onderwijs binnen één onderwijsperiode georganiseerd is rondom inhoudelijke thema's. Een voorbeeld van een thema in de propedeuse is 'Ben jij normaal?' De student wordt in dit thema uitgedaagd na te denken over wat normaal is in termen van spraak, slikken, stem, taal en gehoor. Studenten leren vanuit verschillende theoretische invalshoeken over de thematiek van dit onderwerp. Naast de theorie komen ook de aan het thema gerelateerde vaardigheden aan bod, zoals het afnemen van een observatieonderzoek bij iemand uit de omgeving van de student.

De verticale samenhang in het programma komt tot stand door de steeds terugkerende competenties, waarbij het niveau toeneemt. In het eerste jaar verwerft de student de competenties op niveau 1, in de volgende studiejaren op niveau 2 en niveau 3 (afstudeerniveau). Op niveau 3 is de student startbekwaam logopedist. De samenhang in het programma wordt ook bevorderd door de vier leerlijnen die worden onderscheiden:

De *conceptuele leerlijn*, waarin studenten vooral conceptuele en handelingskennis krijgen aangeboden, zoals de vakken ethiek, anatomie en taalkunde.

De *vaardigheden leerlijn*, die zich richt op het vergroten van de eigen en beroepsvaardigheden, bijvoorbeeld eigen stem en spraak (EISS) en gespreksvaardigheden voor het voeren van bijvoorbeeld een anamnesegeprek.

De *studieloopbaanbegeleiding/praktijkleerlijn*, waarin de studenten kennis maken met de beroepspraktijk en hierin ook actief participeren. Door middel van reflectie leren zij visie en handelen te koppelen aan het toekomstig beroep.

In de *integrale leerlijn* staan de beroepsproducten centraal. In deze leerlijn leren studenten kennis en vaardigheden geïntegreerd te demonstreren, door bijvoorbeeld een behandelplan op te stellen en uit te voeren.

Het auditteam heeft op basis van de gevoerde gesprekken en de bestudeerde documenten geconstateerd dat er sprake is van samenhang en toename van complexiteit in het programma. NSE 2013 wijst uit dat studenten de samenhang in het programma waarderen met 3.36.

De opleiding heeft besloten om de samenhang voor studenten nog duidelijker aan te geven, omdat zij geconstateerd heeft dat studenten de vakken nog te veel als aparte onderdelen zien.

Didactisch concept en werkvormen

De opleiding heeft haar beoogde eindkwalificaties geformuleerd in termen van competenties, die verder uitgewerkt zijn in de onderwijseenheden van het programma (zie de standaard 1 en eerder deze standaard). In haar Kritische Reflectie meldt de opleiding dat in haar opvatting over het competentiegericht onderwijs het adequaat aanpakken van beroepssituaties en het uitvoeren van beroepstaken centraal staan. Daarbij gaat het bij de opleiding om het uitvoeren van volledige handelingen, waarbij beroepsbeoefenaars zich oriënteren op de activiteit, het plannen van de uitvoering ervan, de activiteit uitvoeren en deze beoordelen en evalueren.

De opleiding formuleert vervolgens de volgende didactische uitgangspunten, waarbij de opleiding een mix van colleges, vaardigheidslessen, stages en projectopdrachten hanteert:

- *(Pro) actieve samenwerking.* Om studenten voor te bereiden op de toekomstige beroepspraktijk waarin zij binnen verschillende disciplines moeten kunnen samenwerken hanteert de opleiding samenwerkingsvormen waarbij beroepsproducten gemaakt worden en projecten. Zo ontwerpen studenten bijvoorbeeld bij het project PRVO een voorlichtingscampagne. Naast het groepsproduct is er altijd een individuele component aanwezig.
- *Betrokkenheid.* Om de betrokkenheid van studenten te vergroten, wordt er veel gebruik gemaakt van casuïstiek en expertise uit het werkveld, zoals cliëntenverenigingen en logopedisten met speciale expertise.
- *Geïntegreerd leren.* De opleiding werkt veel met casuïstiek en beroepssituaties uit de praktijk, waarin theorie en praktijk zijn geïntegreerd.
- *Beroepsmatig handelen.* In het beroepsmatig handelen komen onder andere kwaliteitsbevordering, methodisch handelen en zelfreflectie aan bod die betrekking hebben op de beroepshouding van de professional.
- *Evidence based practice.* In de lijn praktijkgericht onderzoek worden studenten voorbereid om evidence based handelen als vanzelfsprekende grondhouding van de zorgprofessional te ontwikkelen.

Het auditteam heeft geconstateerd dat het niet goed zichtbaar is of studenten systematisch reflecteren op hun ontwikkeling gedurende de hele studie. Tijdens de gesprekken bleek dat studenten op de eerste plaats hun vakken bijhouden waar vervolgens binnen het studentenvolgsysteem de competenties aan gekoppeld worden. Reflectie komt aan bod bij de stage. Studenten formuleren voor hun stages een stageplan waarin ze uiteenzetten aan welke competenties ze gaan werken. Hier krijgen ze tijdens de stage feedback op, waarna ze reflecteren op hun ontwikkeling tijdens de stage (zie ook Standaard 3).

Studeerbaarheid

De studeerbaarheid van de opleiding wordt vooral bevorderd door (i) de duidelijke samenhang en transparantie in het programma door overzichtelijke handleidingen, (ii) oog te hebben voor een gelijke verdeling van de studiebelasting over het studiejaar (per onderwijseenheid 15 EC), voldoende contacturen (per week ongeveer 20 in het eerste, tweede en derde studiejaar, en 8 in het vierde studiejaar) en (iv) de individuele aandacht van de studiebegeleider (slb-docent).

De NSE 2012 en studentenevaluaties wezen uit dat studenten niet tevreden waren over de informatievoorziening, vooral met betrekking tot de roosters door de vele wijzigingen en de ontoereikende communicatie daarover. De opleiding heeft dit probleem door de aanscherping van regels verbeterd. NSE 2013 en de periode-evaluaties wijzen uit dat studenten nu tevreden zijn over de roosters (3.35) en ontevreden over de tijdigheid van roosterwijzigingen (2.69). De tijdigheid van roosterwijzigingen blijft hierdoor een aandachtspunt van de opleiding.

Inmiddels wordt het rooster drie weken voor aanvang van iedere onderwijsperiode naar de studenten gecommuniceerd.

In NSE 2012 waren studenten ontevreden over de snelheid waarmee beoordelingen bekendgemaakt worden. De opleiding heeft afspraken voor aanlevering van beoordelingen door docenten aangescherpt en vastgelegd in de OER 2013-2014. NSE 2013 wijst uit dat studenten nog matig tevreden zijn over het tijdig bekendmaken van beoordelingen en hun studievoortgang. De opleiding heeft hier nog geen verklaring voor, omdat studenten hun studievoortgang in Progress altijd kunnen inzien en docenten de resultaten binnen tien werkdagen aanleveren. Daarom gaat de opleiding dit studiejaar met studenten in gesprek om erachter te komen waar de ontevredenheid vandaan komt.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding met de reeds genomen stappen sinds de vorige visitatie een verbeterslag heeft gemaakt in het realiseren van een tijdige informatievoorziening over de studieresultaten, waardoor de studeerbaarheid toeneemt.

Omdat studenten tijdens de vorige visitatie niet tevreden waren over de bereikbaarheid van docenten is er door de opleiding duidelijk naar studenten gecommuniceerd wat zij van de van docenten op dit gebied mogen verwachten en geven docenten in hun mailhandtekening aan wanneer zij bereikbaar zijn. Tijdens de visitatie meldden studenten dat docenten goed bereikbaar zijn en dat zij ook via de mail snel reageren. Ook hier ziet het auditteam een verbetering ten opzichte van de vorige accreditatie.

Elke student krijgt in het eerste jaar een slb-docent met wie hij individueel of met zijn klas acht tot tien keer bij elkaar komt. Hierbij staan de studiekeuze van de student en eventuele studiegerichte problemen en vragen centraal. Tijdens de klassikale slb-bijeenkomsten krijgen studenten zicht op de eigen persoon door verschillende werkvormen, zoals bijvoorbeeld het vaardighedenspel en het leren geven van feedback. De student maakt tijdens de individuele slb-gesprekken notulen waarin hij afspraken en vorderingen vastlegt. Gedurende de hoofdfase vervullen twee docenten de rol van slb-docent en ligt het initiatief voor het voeren van gesprekken voornamelijk bij de student zelf.

NSE 2013 wijst uit dat studenten de studieloopbaanbegeleiding met een score van 3.13 waarderen. De aanwezige studenten uitten zich tevreden over hun slb-docenten. Het auditteam is van oordeel dat de opleiding ook op het gebied van studieloopbaanbegeleiding sinds de visitatie in 2007 vooruitgang heeft geboekt.

Studenten zeiden tijdens de visitatie de opleiding voor Logopedie als een fijne opleiding te ervaren door de goede afwisseling tussen theorie en vaardigheden, de samenhang tussen de vakken, de praktijkgerichtheid en de deskundigheid van en aandacht door de docenten. De HBO-monitor 2012 wijst uit dat ook ex-studenten de studeerbaarheid van de opleiding waarderen.

Verbinding met het werkveld

De student verwerft in de eerste jaren van de opleiding beroepsvaardigheden die hij tijdens de stage in het vierde semester en tijdens de afstudeerfase daadwerkelijk toepast. De opleiding houdt een vinger aan de pols bij de keuze van de stageplaats door hiervoor heldere criteria op te stellen.

Zo verwerft de student door middel van beroepsvaardigheden trainingen de competenties die hij nodig heeft voor de uitvoering van zijn beroep. Hij leert beroepsproducten maken, zoals een overdrachtsverslag of behandelplan. Tijdens de stages die hij ieder jaar loopt, brengt hij het geleerde in de praktijk. In het tweede studiejaar voeren studenten, onder begeleiding van vierdejaars studenten, een logopedische screening uit bij eerstejaars pabo-studenten.

De opleiding maakt gebruik van de expertise van gastdocenten, bijvoorbeeld een logopedist-autismeconsulent, een voorlichter uit de GGZE-sector (Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven en de Kempen), een logopedist met ESM-specialisatie (ernstige spraak- en taalmoelijkheden). Tijdens vrije profileringsprojecten in het vierde jaar kunnen studenten ervaring opdoen met bijvoorbeeld onderwijs aan anderstaligen of het screenen en trainen van een zangkoor.

Tijdens simulaties werkt de opleiding regelmatig met cliënten met een specifieke problematiek zoals verstandelijk beperkten of ouderen met logopedische problemen.

Studenten melden tijdens de visitatie dat de docent tijdens het vak audiologie patiënten meeneemt naar school waar zij bijvoorbeeld de anamnese bij mogen afnemen. In het tweede jaar nemen docenten afasie patiënten mee voor de vaardigheidentoets afasie. De opleiding neemt in de taakopdracht van de docenten op dat ze het onderwijs waar mogelijk met patiënten moeten illustreren.

Dat studenten tijdens de opleiding in contact komen met patiënten vindt het auditteam positief en nodig om het vak onder de knie te krijgen. Het auditteam pleit er voor het daadwerkelijke contact met patiënten zo breed mogelijk in de opleiding te laten plaatsvinden, bijvoorbeeld door het inrichten van een behandelcentrum.

Uit de NSE 2013 blijkt dat studenten tevreden zijn over de beroep- en praktijkgerichtheid van hun opleiding. Dit wordt bevestigd door de aanwezige studenten, die aangaven dat de opleiding voor alle werkvelden de nodige vakken aanbiedt en dat er veel gewerkt wordt met casuïstiek vanuit de praktijk.

Studenten zijn minder tevreden over de voorbereiding op de stage en de stagebegeleiding. Deze ontevredenheid wordt volgens de opleiding deels veroorzaakt door het beperkte aantal stageplaatsen in de directe omgeving van Eindhoven. De opleiding heeft inmiddels de toewijzingsprocedure van de stageplaatsen verbeterd door met loting te werken. Tijdens de visitatie bevestigen de studenten de schaarste van stagebedrijven in de buurt van Eindhoven. Als studenten klachten hebben over de respons van stagebedrijven van de vrije lijst – de lijst die studenten vrij mogen benaderen – kijken de betreffende stagedocenten naar mogelijke oplossingen. De opleiding houdt volgens de aanwezige studenten goed in de gaten of er bij de keuze van stagebedrijven door studenten voldoende rekening gehouden wordt met spreiding qua doelgroep en soort stoornis.

Het auditteam is van oordeel dat de kwaliteit van de stages bij de opleiding goed geborgd is doordat de opleiding erop toeziet dat alle domeinen (als neurologie, stem, spraak, taal) hierin aanwezig zijn. Het auditteam ziet sinds de vorige visitatie ook een verbetering op het gebied van toewijzing van stages door het hanteren van heldere criteria hiervoor.

Ondernemerschap en internationale oriëntatie in het programma

Het auditteam heeft vastgesteld dat ondernemerschap op drie niveaus in het curriculum is opgenomen. Op het eerste niveau inventariseert de student bijvoorbeeld de eisen die gesteld worden aan de inrichting van een logopedische praktijk, op het tweede niveau werkt hij aan zijn eigen ondernemersstijl en op het derde niveau leert hij een ondernemingsplan schrijven.

Het auditteam is van oordeel dat ondernemerschap voldoende aandacht in het curriculum heeft.

De opleiding heeft in haar curriculum vanaf het eerste studiejaar een internationaliseringslijn opgenomen. Tijdens het eerste studiejaar worden studenten door middel van het college Internationalisering op de hoogte gesteld van het belang van internationalisering en de mogelijkheden van studie en stage in het buitenland. Voorbeelden van internationalisering zijn: (i) het volgen van Summerschool Speech Language Therapy waarin studenten samen met buitenlandse studenten werken aan hun 'global competence' (zie ook Standaard 3), (ii) Internationalisation at home, een jaarlijkse studiedag georganiseerd met buitenlandse experts en (iii) de internationale stages en buitenland minoren.

Studenten die het auditteam sprak waren positief over de internationale oriëntatie die de opleiding biedt. Vooral de Summerschool biedt volgens één van hen een goede mogelijkheid om kennis over het vakgebied en de opleiding uit te wisselen.

Het auditteam is van oordeel dat internationalisering gedegen in het curriculum is opgenomen en dat het een verbetering is ten opzichte van de vorige visitatie.

Concluderend is het auditteam van oordeel dat het programma inhoudelijk dekkend voor zijn doelstellingen, samenhangend in zijn uitvoering, studeerbaar en praktijkgericht is.

Personeel

Kwantiteit

De opleiding wordt verzorgd door een team van zestien docenten (9 FTE). Daarnaast worden docenten van het lectoraat ingezet en worden er gastdocenten inzetbaar vanuit de flexibele schil (1 FTE).

Kwaliteit

Het auditteam heeft vastgesteld dat de opleiding sinds de laatste visitatie flink heeft geïnvesteerd in de scholing van docenten op het gebied van toetsing, afstudeerbegeleiding en didactische bekwaamheden en dat de resultaten van deze investering merkbaar zijn.

Alle docenten zijn in de zogenaamde LOV-classes van het lectoraat Health Innovations & Technology geschoold op het gebied van onderzoeksvaardigheden. Tijdens de scholing wordt er zowel inhoudelijk als in didactische zin ingegaan op de onderzoekscomponent. De bijscholing van docenten is zo georganiseerd dat zij hun scholing afgerond hebben als studenten starten met hun lessen onderzoeksvaardigheden. Docenten waren tijdens de gesprekken erg positief over de scholing. Het lectoraat vertelde dat docenten na afloop goed op de hoogte zijn van de nieuwe ontwikkelingen en gesprekspartner zijn geworden voor het lectoraat.

Afstudeerdocenten nemen tevens deel aan intervisiebijeenkomsten georganiseerd door het lectoraat (HIT-classes) met als doel de transparantie van de normering en begeleiding te vergroten.

Docenten zijn geschoold op ten minste de gebieden didactische vaardigheden (Basis Kwalificatie Onderwijs), studieloopbaanbegeleiding en, indien van toepassing, supervisie. Binnen FPH is er nu het eigen ontwikkelplan op het gebied van didactische vaardigheden dat onderscheid maakt naar niveau: BKO (basis didactische vaardigheden), MKO (Medium niveau kwalificatie) en SKO (de senior kwalificatie).

Het merendeel van de docenten is als logopedist in het werkveld werkzaam, bijvoorbeeld op het gebied van neurologie en taal. Docenten worden in het onderwijs waar mogelijk in duo's ingezet op hun eigen expertise, waardoor ze elkaar kunnen vervangen bij afwezigheid. De opleiding streeft naar twee docenten per vakgebied.

Het auditteam heeft vastgesteld dat docenten veel praktijkervaring hebben en vindt het positief dat zij ingezet worden op hun expertise. De aanwezige studenten zijn positief over de deskundigheid en praktijkgerichtheid van hun docenten.

Ook heeft het auditteam geconstateerd dat de opleiding heeft gewerkt aan vermindering van de werkdruk door hier in de gesprekscyclus aandacht aan te besteden en de inzetbaarheid te vergroten door aanstellingen van minimaal 0.6 FTE. Docenten melden op dit moment geen te hoge werkdruk te ervaren.

Voorzieningen

Het auditteam beoordeelt de ambiance en voorzieningen als fraai en passend voor de technologische leeromgeving die de opleiding studenten wil bieden in het licht van de actuele ontwikkelingen in de samenleving.

Er zijn onder andere twee vaardighedenlokalen met spiegelwand, test- en therapeutisch oefenmateriaal, een interactieve wand, MART-lab met een voice profiler, Codamotion (een optisch 3D bewegingsanalysesysteem), een audiometrielokaal met geluidsvrije cabines, audiometers, tympanometers, en een video-otoscoop.

Ook de moderne mediatheek die toegang verschaft tot drieëndertig databanken, inspeelt op het praktisch gericht onderzoek van de opleiding en over verschillende kasten met test- en therapiematerialen voor logopedisten beschikt, beoordeelt het auditteam als ruim toereikend. Het auditteam is van oordeel dat de opleiding qua voorzieningen op orde is.

Weging en Oordeel: voldoende

De opleiding biedt een gedegen, actueel, studeerbaar en samenhangend programma. Studenten zijn positief over de studieloopbaanbegeleiding. De opzet van het curriculum kent een heldere structuur met herkenbare leerlijnen en thema's; het geheel van onderwijsenheden is dekkend voor de te realiseren doelstellingen.

Studenten die het auditteam sprak waren erg positief over de praktijkgerichtheid van het programma en de mogelijkheid ervaring op te doen met echte cliënten.

Dat studenten tijdens de opleiding in contact komen met patiënten vindt het auditteam positief en nodig om het vak onder de knie te krijgen. Het auditteam pleit er echter voor het daadwerkelijke contact met patiënten zo breed mogelijk in de opleiding te laten plaatsvinden, bijvoorbeeld door het inrichten van een behandelcentrum.

Tijdens de visitatie heeft het auditteam de uitvoering bezocht van de minor EGT, waar de oude opleidingsminor 'i-logopedie' in is opgenomen. Het auditteam is positief over samenwerking met andere opleidingen hierbij, maar is van oordeel dat bij deze minor de toepasbaarheid voor het logopedie vakgebied nog meer zichtbaar gemaakt zou moeten worden.

Het auditteam heeft geconstateerd dat er vanaf het eerste studiejaar een duidelijke onderzoekslijn in het hele programma aanwezig is die ondersteund wordt vanuit het lectoraat. Dat docenten en studenten van de opleiding via het Expertisecentrum Gezondheidszorg en Technologie (EGT) onderzoeken wat de ontwikkeling van technologie betekent voor de beroepspraktijk van de logopedist en op welke wijze de opleiding de student daarop kan voorbereiden (zie ook Standaard 1) vindt het auditteam positief.

Ook ondernemerschap heeft een duidelijke plaats in het curriculum.

Het auditteam vindt het positief dat de opleiding gericht is op valorisatie van de opgebouwde kennis door eindwerken en geraadpleegde literatuur te gebruiken voor eventuele aanpassingen in het curriculum en deze op te nemen in de kennisbank. Ook het symposium met afstudeerpresentaties dat twee keer per jaar georganiseerd wordt vindt het auditteam sterk..

Het auditteam heeft vastgesteld dat in de verplichte literatuurlijst geen internationale werken zijn opgenomen en in de aanbevolen lijst wel. Het auditteam is van oordeel dat de opleiding de verplichte literatuurlijst verder moet aanvullen met internationale werken.

Het auditteam heeft geconstateerd dat het niet goed zichtbaar is of studenten systematisch reflecteren op hun ontwikkeling gedurende de hele studie. Tijdens de gesprekken bleek dat studenten op de eerste plaats hun vakken bijhouden waar vervolgens binnen het studentenvolgsysteem de competenties aan gekoppeld worden.

De opleiding heeft verbetering bewerkstelligd op het gebied van informatievoorziening en bereikbaarheid van docenten. Studenten zijn nu tevreden over de roosters en bereikbaarheid van docenten, ze zijn matig tevreden over de tijdigheid van roosterwijzigingen en bekendmaken van beoordelingen. Daarnaast ziet het auditteam een verbetering op het gebied van studieloopbaanbegeleiding, voorbereiding op stages en opname van internationale oriëntatie in het curriculum. Het auditteam concludeert dat de studeerbaarheid hierdoor toegenomen is.

Het auditteam heeft vastgesteld dat de opleiding sinds de laatste visitatie flink heeft geïnvesteerd in de scholing van docenten op het gebied van toetsing, afstudeerbegeleiding, studieloopbaanbegeleiding, (indien van toepassing) supervisie en didactische bekwaamheden en dat de resultaten van deze investering merkbaar zijn. Het lectoraat verzorgt hiervoor de HIT en LOV-klassen.

Het auditteam beoordeelt de ambiance en voorzieningen als fraai en passend voor de technologische leeromgeving die de opleiding studenten wil bieden in het licht van de actuele ontwikkelingen in de samenleving.

Al deze punten in overweging nemende komt het auditteam op Standaard 2 als geheel tot het oordeel 'voldoende'.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Toetsen

FPH heeft toetsbeleid vastgesteld voor alle opleidingen binnen FPH. De door FPH geformuleerde beleidsuitgangspunten voor toetsing en beoordeling geven de opleidingen richting voor uitvoering en organisatie van het toetsbeleid. Vanaf het studiejaar 2013-2014 werkt de Opleiding voor Logopedie volgens de richtlijnen van dit beleidsplan. Het FPH Toetsbeleidsplan (2013-2017) is voor de toetscommissie en de docenten/examinatoren leidend bij het opstellen en inrichten van de toetsing en beoordeling. Ook de onderwijs- en examenregeling 2013-2014 van de opleiding is op deze werkwijze aangepast. De verantwoordelijkheid voor het leveren van toetskwaliteit ligt bij FPH, die hiermee de Fontys-richtlijnen volgt, in de lijn. De examencommissie voert het toezicht hierop uit.

De opleiding heeft voor alle studiejaren toetsprogramma's en toetsmatrijzen ontwikkeld. De toetscommissie controleert op basis van haar werkplan of de toetsen voldoen aan de gestelde criteria. In de studiehandleidingen is de toetsorganisatie per module beschreven, waardoor studenten op de hoogte zijn van de leerdoelen, de niveaueisen en de criteria waarop ze worden beoordeeld. De opleiding hanteert voor de afweging van de toetsvormen de typologie van Miller (1990): knows (het kennisaspect), knows how (kennis hoe te handelen bijvoorbeeld op basis van casuïstiek), shows how (de uitvoering van vaardigheden en/of attitude), does (het geïntegreerde uitvoeren van professionele beroepstaken in stage en afstudeerproject). Om ervoor te zorgen dat alle betrokkenen een gelijk beeld hebben over de diverse toetsvormen, werkt de opleiding momenteel aan een overzicht waarin voor alle toetsvormen doel, functie, kenmerken, criteria en betrokkenen zijn opgenomen.

In de werkgroep 'toetsing' van de opleiding, die inmiddels al enkele jaren bestaat, worden toetsen vooraf en achteraf gescreend aan de hand van het geldende toetsbeleid van FPH. Zo werden op het moment van de visitatie bijvoorbeeld de beroepsproducten van het tweede studiejaar beoordeeld in het kader van de aangescherpte procedures rondom kennistoetsing. Daarnaast kunnen docenten ook op eigen verzoek toetsen bij de werkgroep aanleveren. Ze krijgen dan een uitgebreid beoordelingsrapport terug van de commissie, zodat zij hun toetsen indien nodig kunnen verbeteren.

Op dit moment is de werkgroep zich aan het herbezinnen over de frequentie van de screening van de toetsen. Zo wordt er onder andere gediscussieerd over de vraag in hoeverre elke toets ieder jaar gescreend moet worden of dat er door middel van steekproeven gewerkt gaat worden. De werkgroep overweegt hierbij om de nieuwe toetsen altijd te screenen. De werkgroep bezint zich er momenteel op hoe zij haar taken over kan dragen aan de nieuw geïnstalleerde toetscommissie die ook een belangrijke taak heeft in het bewaken en bevorderen van de toetskwaliteit van de opleiding.

De relatie tussen de inhoud/leerdoelen/prestatie-indicatoren van het onderwijs/project en de toetsing is vastgelegd via het CLOTS-schema van de opleiding, de omschrijving van de beheersingsniveaus per fase van de studie en de hieraan gerelateerde prestatie-indicatoren. De toetscommissie bewaakt de congruentie tussen onderwijs en toetsing door in opdracht van het managementteam periodieke reviews van toetsen, toetsprogramma's, logistiek en organisatie uit te voeren. De toetscommissie spreekt maandelijks met management en examencommissie. De opleiding gebruikt de uitkomsten voor doorontwikkeling en verbetering.

Beoordeling toetsen

Het auditteam is positief over de wijze waarop de opleiding haar systeem van toetsen en beoordelen heeft ingericht en geborgd. Het auditteam heeft werken van verschillende studiejaar bestudeerd en heeft vastgesteld dat de opleiding sinds de vorige visitatie een goede ontwikkeling heeft doorgemaakt. In de loop van de studie neemt de complexiteit van de toetsopdrachten toe en wordt er een grotere zelfstandigheid van de student verwacht.

De studenten die het auditteam sprak waren tevreden over de toetsen. Ze meldten dat het toetsplan voor een heel jaar bekend is en niet wijzigt. Dit wordt bevestigd door NSE 2013 die uitwijst dat studenten toetsen en beoordelen met 3.22 beoordelen. Ook uit het jaarverslag 2012 van de examencommissie blijkt dat de commissie tevreden is over de borging van de toetskwaliteit door de opleiding.

Afstuderen

Als onderdeel van het FPH-toetsbeleid werd de afstudeerfase FPH-breed en bij de opleiding geactualiseerd met als doel te voldoen aan de eisen die in toenemende mate aan het gerealiseerd niveau worden gesteld.

Het afstuderen vindt plaats aan de hand van de vrije profilering, de afstudeerstage en het praktijkgericht onderzoek:

Eindwerk	EC	Onderwijs-eenheden	Toetsvorm	Beoordeling	Beoordeelde competenties
Vrije profilering	5	Project	Evaluatieverslag	≥ 6	4, 5, 6 en 7
Stage	30	Stage	Stagebeoordeling + stagedossier	≥ 6 / weging 70% van eindcijfer	1, 2, 3 en 7
		Casuïstiek	Casusverslag	≥ 6 / weging 30% van het eindcijfer	2, 3
		Supervisie	Verslag	Voldoende	7
Praktijkgericht onderzoek	25	Ondersteunend onderwijs	Projectplan	Voldoende	8
			Projectverslag	≥ 6 / weging 60% van het eindcijfer	
		Zelfstudie en onderzoek	Presentatie en bevraging	≥ 6 / weging 40% van het eindcijfer	
Totaal	60				

Tabel 2 afstudeerfase opleiding voor Logopedie

De studenten worden bij het afstuderen altijd individueel beoordeeld.

Tijdens de vrije profilering in het vierde studiejaar biedt de opleiding het studieonderdeel 'Profilering opleiding – beroep- persoon' aan, dat de student de mogelijkheid geeft persoonlijke invulling te geven aan de studie. Binnen de vrije profilering werken studenten samen in groepjes van minimaal twee en maximaal vier studenten. Elke student krijgt een individuele beoordeling.

Studenten die het auditteam sprak participeerden tijdens hun vrije profilering in de logopedische screening van eerstejaars pabo studenten van Fontys, waarin zij een coördinerende rol vervulden. Daarnaast bieden zij begeleiding aan de tweedejaars logopedie studenten bij het uitvoeren van de logopedische onderzoeken (zie ook Standaard 2). Ook hebben aanwezige studenten deelgenomen aan de 'Summerschool Speech Language Therapy, georganiseerd door het gelijknamige internationale consortium waarvan de opleiding lid is. Het auditteam vindt de invulling van de vrije ruimte door het pabo screeningsproject en de Summerschool sterk van de opleiding. Ook de aanwezige studenten waren positief over de mogelijkheden die zij krijgen om hun vrije profilering in te vullen.

Voordat studenten de afstudeerstage ingaan moeten zij in de postpropedeuse minimaal 70 EC (exclusief de minor) behaald hebben en stage niveau 2A en stage niveau 2B met een voldoende beoordeling afgerond hebben.

Gedurende de afstudeerstage werkt de student met een grote mate van zelfstandigheid, onder supervisie, als logopedist. De beoordeling bestaat uit drie onderdelen:

1. de student wordt door de (door de examencommissie benoemde) docent beoordeeld op het functioneren in de beroepspraktijk. De docent houdt hierbij rekening met het advies van de begeleidend praktiserend logopedist;
2. de student wordt aan de hand van casuïstiek beoordeeld op zijn beroepsbekwaamheid, klinisch redeneren en evidence based werken;
3. de student toont in het supervisietraject en het bijbehorende reflectieverslag aan dat hij in staat is te reflecteren op zowel het beroep als de beroepspraktijk van de logopedist. De supervisor beoordeelt het traject.
De opleiding heeft in de stagehandleiding de richtlijnen en beoordeling van de afstudeerstage overzichtelijk uitgewerkt.

De door de examencommissie benoemde examinerator stelt, na bestudering van het stagedossier en de gegeven beoordelingen, het eindcijfer voor de afstudeerstage vast volgens een gewogen gemiddelde van de beoordeling van onderdeel 1 en 2, waarbij alle drie de elementen voldoende moeten zijn (zie tabel 2).

Ingangseis voor het praktijkgericht afstudeeronderzoek is dat in de hoofdfase minimaal 70 EC (exclusief de minor) behaald is en stage niveau 2A, stage niveau 2B en het beroepsproduct praktijkgericht onderzoek niveau 2 met een voldoende beoordeling afgerond zijn.

Voor het praktijkgericht onderzoek kiezen studenten in de regel een onderzoeksonderwerp dat gerelateerd is aan onderzoek bij het lectoraat binnen het overkoepelende maatschappelijke thema 'Het inzetten van technologie om de kwaliteit van leven van de patiënten te bevorderen'. Indien de student een eigen onderwerp kiest, beoordeelt het lectoraat dat op onder andere relevantie. De student maakt een projectplan. De docent-begeleider en een onafhankelijke interne beoordelaar beoordelen het projectplan op onder meer bachelorniveau en logopedische relevantie. Na goedkeuring kan de student het onderzoek gaan uitvoeren, waarover hij vervolgens rapporteert in het onderzoeksverslag.

Studenten werken binnen de thema's van het lectoraat waar mogelijk samen, maar geven individueel vorm aan hun eigen specifieke onderzoek(svraag) binnen het betreffende thema. De onafhankelijke interne beoordelaar en de eigen begeleider beoordelen het onderzoeksverslag. Een externe deskundige heeft een adviesfunctie hierbij. Als het onderzoeksverslag door beide beoordelaars met een voldoende is beoordeeld, wordt de student toegelaten tot de openbare presentatie en de daaropvolgende besloten verdediging voor een commissie, bestaande uit de begeleider, de interne beoordelaar en de externe adviseur.

De opleiding heeft in de handleiding Project Praktijkgericht Onderzoek de richtlijnen en beoordelingssystematiek van het praktijkgericht onderzoek vastgelegd. In deze handleiding heeft de opleiding tevens de verantwoordelijkheden van en de communicatie tussen de verschillende betrokkenen bij de afstudeerprojecten expliciet beschreven om zo een betere afstemming tussen opdrachtgever en begeleiders tijdens de afstudeerprojecten mogelijk te maken. Dit vindt het auditteam een goede verbetering sinds de vorige visitatie.

De opleiding heeft zelf geconstateerd dat de doorlooptijd van zes maanden bij het uitvoeren van het onderzoek kort is voor studenten. Daarom informeert de opleiding studenten met ingang van dit studiejaar (2013-2014) al aan het einde van het derde jaar over de verschillende onderzoeksthema's en tools en krijgen ze aan het begin van het vierde jaar hun definitieve onderwerp toegewezen.

Het auditteam ziet met name door middel van het vervroegen van het bekendmaken van de definitieve afstudeeronderwerpen nog mogelijkheden tot verfijning en verbetering van het afstudeerproces, maar is over het geheel van oordeel dat de beoordelingssystematiek van de opleiding, tot en met het eindexamen, van een gedegen kwaliteit is.

Examen- en toetscommissie

De examencommissie is FPH-breed georganiseerd en werkt met vijf subcommissies, gerelateerd aan de vijf opleidingen. De leden zijn benoemd door de directeur op basis van hun specifieke deskundigheid. Behalve deskundigen uit de betreffende opleidingen bestaat de commissie ook uit een jurist en een toetsexpert. Alle leden zijn inmiddels bijgeschoold door middel van het volgen van studiedagen, deelname aan de Conferentie Borgen Toetskwaliteit (UNILo), Congres Facta en Congres Toetsing Tilburg. Daarnaast volgen twee leden van de examencommissie een masteropleiding onderwijswetenschappen om zich verder te bekwamen in toetsing. De rol van de examencommissie en de wijze waarop zij haar verantwoordelijkheid neemt, vindt het auditteam in lijn met hetgeen de WHW van een examencommissie verlangt.

Er is een toetscommissie die als voornaamste taak heeft de kwaliteit van toetsen systematisch te bewaken en de verbetering van de toetskwaliteit systematisch te bevorderen en hierover te rapporteren.

In het jaarplan 2012-2013 van de FPH-brede examencommissie wordt het accent gelegd op de borging van de kwaliteit van de toetsing. Hiervoor zijn door FPH en de opleiding reeds activiteiten ondernomen, zoals (i) een onderzoek naar de praktijk van toetsing binnen FPH, (ii) structureel overleg tussen examencommissie en managementteam, (iii) er is een verzoek ingediend bij het management voor een projectgroep Toetsing die toetsdeskundigheid en toetskwaliteit organiseert, (iv) er zijn afstudeerexaminateurs benoemd en (v) er vindt professionalisering van docenten plaats via HIT- en LOV-klassen.

De examencommissie analyseert steekproefsgewijs een aantal afstudeerwerkstukken.

Naar aanleiding van de screening van de eindwerken van de opleiding door de examencommissie zijn de beoordelingsformulieren en de hierbij behorende instructie verder aangescherpt. De beoordelingsformulieren zijn inmiddels verbeterd op het gebied van de criteria met betrekking tot de inhoud van het onderzoek en het reflectief vermogen van de student. Ook de externe adviseurs (benoemd op basis van een profiel van de examencommissie) zijn geschoold in het gebruik van de beoordelingsformulieren.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding hiermee ook in de afstudeerfase en organisatie rond afstuderen een goede ontwikkeling heeft doorgemaakt.

Realisatie eindkwalificaties

Het auditteam heeft voorafgaand aan de audit een overzicht ontvangen van alle studenten die van januari 2012 tot juli 2013 afgestudeerd zijn. Dit betrof 34 studenten in het studiejaar 2011-2012 en 19 studenten in 2012-2013.

Het ontvangen overzicht bevatte informatie over de cijfers voor alle examenonderdelen. Het auditteam heeft, conform voorschrift van de NVAO, uit de geleverde overzichten een selectie gemaakt van totaal 15 studenten, 9 uit 2011-2012 en 6 uit 2012-2013, wier onderzoeksverslag het heeft beoordeeld. De steekproef is aselekt en gestratificeerd uitgevoerd.

Het auditteam vond de bestudeerde eindwerken duidelijk van hbo-bachelorniveau. Het auditteam vindt het type onderzoeksvragen dat het heeft gezien inhoudelijk relevant voor een bachelor Logopedie en van hbo-bachelorniveau. Dat de onderzoeken ethisch zijn afgedekt en studenten werken op basis van informed consent (toestemming van de proefpersoon) vindt het auditteam een sterk punt van de opleiding.

Ook de bestudeerde projectplannen en de theoretische onderbouwing van de eindwerken waren, naar het oordeel van het auditteam, van goede kwaliteit. Het auditteam vond de beoordelingsformulieren (van stage, projectplan, projectverslag, presentatie), zowel qua structuur als qua inhoud, heel gedegen. Het auditteam is het met de afstudeerdocenten eens dat studenten de discussie in de eindwerken nog verder kunnen uitwerken en verdiepen. Ook de screening door de examencommissie, in het licht van de interbeoordelaars-betrouwbaarheid, wees uit dat de afstudeerwerken van de opleiding van hbo-bachelorniveau zijn.

Het auditteam heeft van een aantal studenten, waaronder studenten van wie de afstudeerscripties zijn gelezen, het stagedossier, het casusverslag en de reflectieverslagen beoordeeld. Dit leverde het auditteam het inzicht op dat ook deze werken van hbo-bachelorniveau zijn en dat studenten goed blijken te kunnen reflecteren op hun competentieontwikkeling gedurende de stage.

Daarnaast bleek ook uit de evaluatie onder werkgevers waarmee de opleiding contacten onderhoudt en onder extern deskundigen, betrokken bij het afstuderen, dat afgestudeerden voldoen aan het niveau, dat het werkveld verwacht.

Het auditteam oordeelt derhalve positief over het door de opleiding gerealiseerde eindniveau, een oordeel dat door de aanwezige werkveldvertegenwoordigers werd bevestigd.

Weging en Oordeel: goed

In de afweging tussen (i) een stevig ontwikkeld 'bouwwerk' van toetsen en beoordelen, (ii) een examencommissie die in de juiste positie is gebracht en zicht heeft op het gerealiseerde niveau in de opleiding en (iii) een eindniveau dat goed en sterk is op het gebied van theoretische onderbouwing en ethische verantwoording komt het auditteam op Standaard 3 tot het oordeel 'goed'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Studenten ervaren de opleiding voor Logopedie van Fontys als een aantrekkelijke en beroepsgerichte opleiding. De opleiding geeft met ondersteuning van het lectoraat Health Innovations & Technology op een gedegen manier vorm aan het praktijkgericht onderzoek. Zij biedt een goed opleidingsprogramma dat aansluit op haar doelstellingen.

De opleiding is gericht op het verzorgen van kwalitatief goed onderwijs. De docenten zijn goed opgeleid en hebben veel praktijkervaring. Ook de voorzieningen, zoals het MART-lab met een voice profiler en het audiometrielokaal met geluidsvrije cabines, bieden studenten de gelegenheid om de vereiste vaardigheden, behorend bij het beroep van logopedist, te ontwikkelen. De opleiding heeft aangetoond in staat te zijn tot verbeterlagen. Zo is de onderwijsleeromgeving sinds de visitatie in 2007 op meerdere punten verbeterd.

Ook het systeem van toetsen, beoordelen en afstuderen is kritisch bekeken en aangepast en zijn docenten extra geschoold op dit gebied. De onderzoeken die verricht worden zijn ethisch afgedekt en studenten werken op basis van informed consent (toestemming van de proefpersoon). Er is een goed werkzame examencommissie die haar verantwoordelijkheden neemt in lijn met de WHW.

De beoordelingen van de eindwerken, die het auditteam gezien heeft, waren zorgvuldig conform de beoordelingsprocedure uitgevoerd. Het eindniveau is goed en sterk op het gebied van theoretische onderbouwing en ethische verantwoording. Het auditteam is het in alle gevallen eens met de beoordeling. Ook het werkveld is tevreden over het gerealiseerd eindniveau. Concluderend stelt het auditteam vast dat het gerealiseerd eindniveau goed is.

Op grond van de bevindingen zoals weergegeven in dit beoordelingsrapport, geeft het auditteam de opleiding voor Logopedie van Fontys Paramedische Hogeschool op de Standaarden 1 en 3 het oordeel 'goed' en op de Standaard 2 het oordeel 'voldoende'. Conform de beslisregels van de NVAO leidt dat tot het eindoordeel 'goed'.

6. AANBEVELINGEN

Het auditteam geeft de opleiding een aantal aanbevelingen mee op grond waarvan zij haar kwaliteit verder kan verbeteren.

- Het auditteam adviseert de opleiding te overwegen om bijvoorbeeld via een (doorstroom)minor rechtstreekse aansluiting bij een masteropleiding mogelijk te maken.
- Het auditteam beveelt de opleiding aan om in de discussie over de positie van de minor en keuzeprogramma's mee te nemen hoe:
 1. de technologische dimensie hiervan over meerdere vakgebieden zijn beslag gaat krijgen. Het auditteam ziet bijvoorbeeld nog niet hoe de technologische invulling van het onderwijsonderdeel EGT omgezet kan worden naar de verschillende opleidingen en dat daarbij de toepasbaarheid voor het vakgebied logopedie in stand gehouden kan worden;
 2. de opleiding voor Logopedie haar eigenheid kan behouden in de samenwerking tussen de opleidingen van FPH.
- Het auditteam adviseert de opleiding nog eens te discussiëren over een manier waarop studenten systematisch inzicht krijgen in de voortgang van hun competentieverwerving, bijvoorbeeld door dit explicieter aan de orde te laten komen in het portfolio.
- Het auditteam adviseert de opleiding te discussiëren over het breed in de opleiding aan de orde laten komen van daadwerkelijke contacten met patiënten, bijvoorbeeld door het inrichten van een behandelcentrum.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-bacheloropleiding Opleiding voor Logopedie Fontys Hogescholen Fontys Paramedische Hogeschool voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	Goed
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Goed
Algemeen eindoordeel	Goed

BIJLAGE II Opleidingsspecifieke eindkwalificaties

De opleiding leidt op voor de volgende acht eindkwalificaties:

Competenties	Dublindescriptoren										
	Kennissen en Inzicht		Toepassen			Oordelen		Communiceren		Lerend Vermogen	
HBO - kernkwalificaties	Brede professionalisering	Multidisciplinaire integratie	Probleemgericht werken	Wetenschappelijke toepassing	Creativiteit en complexiteit in handelen	Methodisch en reflectief denken en handelen	Besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid	Sociaal communicatieve bekwaamheid	Basiskwalificering voor management functies	Transfer en brede inzetbaarheid	Brede professionalisering
1. Aanbieden van preventieactiviteiten	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x
2. Verlenen van zorg: diagnostisch onderzoek	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x
3. Verlenen van zorg: therapie	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x
4. Trainen en adviseren	x		x	x	x	x	x	x		x	x
5. Ondernemen en beheren	x	x	x		x	x	x	x	x		
6. Coachen en begeleiden	x	x	x		x	x	x	x		x	x
7. Ontwikkelen van beroepscompetenties	x	x		x	x	x	x	x		x	x
8. Innoveren	x		x	x	x			x			x

De opleiding heeft haar eindcompetenties toegelicht in de verantwoording Competentieprofiel Bachelor of Health/Logopedie (juli 2012) en in de OER (2013-2014).

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

CURRICULUM OPLEIDING VOOR LOGOPEDIE

Jaar 1: propedeuse – Niveau 1	OP01	OP02	OP03	OP04
Thema	De normale ontwikkeling	Diagnostiek (en behandeling) bij kinderen	Diagnostiek en behandeling bij volwassenen	(Diagnostiek en) behandeling bij kinderen
integrale leerlijn	normale (communicatieve) ontwikkeling, oriëntatie op logopedische stoornissen, logopedisch onderzoek	diagnostisch logopedisch onderzoek bij kinderen	diagnostiek en behandeling bij volwassenen, praktijkgericht onderzoek	behandeling bij kinderen, ondernemende professional
conceptuele leerlijn	stem, spraak-taalontwikkeling, taalkunde	stem, taal, logopedisch onderzoek	stem, gehoor, vloeiendheid	articulatie, taal, ethiek
vaardighedenleerlijn	stem, taalkunde, taalverwerving, eigen communicatieve vaardigheden	taal-spraak, eigen communicatieve vaardigheden	stem, gehoor, vloeiendheid, methodisch logopedisch handelen, eigen communicatieve vaardigheden	spraak-taal(ontwikkeling) bij kinderen, eigen communicatieve vaardigheden
studieloopbaan - /praktijkleerlijn	studieloopbaanbegeleiding	studieloopbaanbegeleiding, stage	studieloopbaanbegeleiding	studieloopbaanbegeleiding, stage

Jaar 2 – Niveau 2	OP05	OP06	OP07	OP08
Thema	Mentale functies I	Stem en spraak I	Mentale functies II	Stem en spraak II
integrale leerlijn	diagnostisch logopedisch onderzoek, taal, neurologie	diagnostisch en logopedisch onderzoek en behandeling, praktijkgericht onderzoek	diagnostisch en logopedisch onderzoek, taal, ontwikkeling, praktijkgericht onderzoek	diagnostisch logopedisch onderzoek en behandeling, ondernemende professional
conceptuele leerlijn	taal, articulatie, gehoor, neurologie	stem, spraak, vloeiendheid	taal, gehoor, neurologie, psychologie, ethiek	stem, spraak, vloeiendheid, gehoor
vaardighedenleerlijn	methodisch logopedisch handelen, gehoor, diagnostiek en behandeling, spraak-taal	stemonderzoek en -therapie, spraak, vloeiendheid, methodisch logopedisch handelen	methodisch logopedisch handelen, gehoor, taal, ontwikkeling	stemonderzoek en -therapie, vloeiendheid, spraak, methodisch logopedisch handelen, eigen communicatieve vaardigheden
studieloopbaan - /praktijkleerlijn			stage	stage

Jaar 3	OP09 / 10 – Niveau 2	OP11 – Niveau 2	OP12 – Niveau 3
Thema	Minor: vrije keuze	Ondernemen	Diversiteit in rollen en cliënten
integrale leerlijn		ondernemende professional	ondernemende professional, diagnostisch logopedisch onderzoek en behandeling
conceptuele leerlijn		werken in een onderneming	werken in een onderneming, complexe casuïstiek
vaardighedenleerlijn		methodisch logopedisch handelen, eigen communicatieve vaardigheden	behandelmethoden, interculturele communicatie, eigen communicatieve vaardigheden
studieloopbaan-/praktijkleerlijn		stage	

Jaar 4 – Afstudeerfase ¹	OP13/14 ²	OP15/16 ²
Thema		
integrale leerlijn	praktijkgericht onderzoek (thesis), vrije profilering persoon – opleiding – beroep	praktijkgericht onderzoek (thesis), vrije profilering persoon – opleiding – beroep
studieloopbaan-/praktijkleerlijn	afstudeerstage	afstudeerstage
¹ De jaargroep wordt in jaar 4 in tweeën gesplitst: de ene helft start met de afstudeerstage, de andere met het praktijkgericht onderzoek. ² <i>Ingangseis Praktijkgericht Onderzoek niveau 3:</i> in de postpropedeuse exclusief de minor minimaal 70 EC's behaald én voldaan aan Stage niveau 2A én Stage niveau 2B én beroepsproduct Praktijkgericht Onderzoek niveau 2. <i>Ingangseis Stage niveau 3 (afstudeerstage):</i> in de postpropedeuse exclusief de minor minimaal 70 EC's behaald én voldaan aan Stage niveau 2A én Stage niveau 2B.		

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. bachelor Opleiding voor Logopedie – Fontys Paramedische Hogeschool

Datum: 1 oktober 2013

Locatie: Ds. Th. Fliednerstraat 2, 5631 BN Eindhoven

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
08.15 – 08.30	0.222	Inloop & ontvangst auditteam • drs. Tjeerd de Jong (directeur) • drs. Margreet Vossen (opleidingsmanager)		
08.30 – 09.30	0.115	Intern overleg auditteam		
09.30 – 10.30	0.115	Management Kennismanagement MT en vaststellen agenda • drs. Tjeerd de Jong (directeur) • drs. Margreet Vossen (opleidingsmanager) • dr. Eveline Wouters (lector Health Innovations & Technology) • drs. Katinka van Garderen (manager onderwijs)		eigenheid opleiding – ambities – hbo-niveau - relatie beroepenveld - internationalisering – onderzoeksdimensie –
10.30 – 10.45	0.115	Pauze		Interne terugkoppeling
10.45 – 11.45	0.115	Docenten Samenhangende onderwijsleeromgeving • Margriet Bakx (slb, supervisor, stage-coördinator) • Trudy Bok (docent stem, propedeuse-coördinator, lid opleidingsraad, slb) • drs. Tinne Boons (docent-onderzoeker, Kenniskring, PGO-coördinator) • Yvonne Kuiten, (stagedocent, coördinator jaar 2, Opleidingscommissie) • drs. Els Niele (docent taalbeheersing, lid opleidingsraad, lid werkgroep toetsing) • Marjon Peek (docent taal (ontwikkelings) stoornissen, Interculturaliteit, coördinator internationalisering) • drs. Lotte Terwoert (docent neurologische stoornissen, Minor Gezondheidszorg & Technologie) • drs. Sandra Tops (docent taalkunde en taal-(ontwikkelings)stoornissen, lid opleidingsraad)		- inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn – stage - internationale component – beoordelen en toetsen - borging niveau – aansluiting instromers - relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten – opleidingsspecifieke voorzieningen (met focus op de aandachtspunten vanuit de documentenanalyse. In het gesprek gaat het ook om wie de docent zelf is, hoe hij het programma uitvoert, welke contacten hij heeft met het (internationale) werkveld en vakgenoten)

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
11.45 – 12.45	0.115	Studenten, o.a. vanuit opleidingscommissie • Fleur Henskens (MBO 4 V, student jaar 1) • Pascale Nouws (Havo N + G, student jaar 1) • Janine Goeden (MBO 4 Onderwijsassistent, student jaar 2) • Sanne v.d. Schoor (Havo C + M, student jaar 2, studentvoorzitter IMR) • Caroline Saes (Havo C + M, Studentvoorzitter Opleidingscommissie, student jaar 3) • Jomie Wagelmans (Havo E + M en C + M, student jaar 3) • Maxime Klijn (VWO E + M, student jaar 4) • Linda de Wit (Havo E + M, student jaar 4)		kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid - aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen - eigen producten
12.45 – 13.30	0.222	Lunch auditteam		Interne terugkoppeling
13.30 – 14.15	0.113	Spreekuur docenten/studenten Rondleiding opleidingsspecifieke voorzieningen - EGT lab : Rienk Overdiep MSc Manager bedrijfsvoering lectoraat Health Innovations & Technology - Mediatheek - NYOYN lokaal 1.304 : Ingrid Kamst, Lisa Lotte Haas en Carmen Gosens Lokaal 1.309 Docent: Dik v.d. Kloet en studenten: Janine Goeden en Sanne v.d. Schoor + inzien materiaal		
14.15 – 14.45	0.115	Professionalisering • drs. Tinne Boons (HIT – klas) • drs. Els Niele (LOV – klas) • Marjon Peek (master) • Maaske Treurniet MA (BKO) • drs. Margreet Vossen (opleidingsmanager) • dr. Eveline Wouters (lector)		deskundigheidsbevordering/pop docenten – onderzoek doen – lectoraat en kenniskring (indien van toepassing)
14.45 – 15.30	0.115	Examencommissie/Toetscommissie • drs. Nelleke Canters (Voormalig voorzitter examencommissie) • drs. Irene Wiering (lid examencommissie) • drs. Frank Vriens (voorzitter toetscommissie) • Anja de Koning MSc. (lid toetscommissie) • Marjon Peek (lid toetscommissie)		Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie - rol in de interne kwaliteitszorg toetsing en beoordeling – feitelijk uitvoering - (met focus op de aandachtspunten vanuit de documentenanalyse)
15.30 – 15.45	0.115	Pauze		Interne terugkoppeling

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
15.45 – 16.30	0.115	Werkveldvertegenwoordiging en Alumni • drs. Ardie Nooijen – Kuijpers Raad van Advies) • Dienie Koolen-Goossens (Raad van Advies) • drs. Monique Hermers – Ditters (werkveld) • Iris Verberne - van Ooijen (werkveld) • Viola Bakx (alumnus) • Sally Hommeles (alumnus) • Marcia v.d. Wetering (alumnus)		<u>Gespreksonderwerpen Werkveld:</u> contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - andere wensen vanuit het werkveld – eigen inkleuring opleiding - stage en begeleiding – onderzoekscomponent – niveau <u>Gespreksonderwerpen Alumni:</u> o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
16.30 – 16.45	0.115	Auditteam		<u>Interne terugkoppeling:</u> <u>bepaling pending issues</u> <u>Inzien materiaal</u>
16.45 – 17.00	0.115	Pending issues <i>(alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)</i>		
		Inzien materiaal		
17.00 – 17.45	0.115	Auditteam		<u>Interne terugkoppeling:</u> <u>bepaling beoordeling</u>
17.45	0.115	Terugkoppeling		

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijdopleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een Evaluatiebureau zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een Evaluatiebureau moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Verantwoording keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Het oordeel van het auditteam vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde standaarden voor basiskwaliteit.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie opleiding voor Logopedie
- Verantwoording Competentieprofiel Bachelor of Health/Logopedie (2012)
- Domeinspecifieke referentiekader COMPASS (2004)
- Schematisch programmaoverzicht
- CLOTS-schema
Op N@tschool: Een inhoudsbeschrijving van de programmaonderdelen met vermelding van eindkwalificaties, leerdoelen, werkvorm(en), wijze van toetsing, voorgeschreven literatuur, docent en studiepunten
- Literatuurlijst (onderverdeeld verplicht/aanbevolen)
- Onderwijs- en examenregeling (OER) 2013-2014
- Overzicht van het ingezette personeel met naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van alle eindwerken van de laatste twee afgeronde studie jaren die met een voldoende zijn beoordeeld
- Overzicht van de contacten met het werkveld
- Verslagen Raad van Advies Logopedie
- HBO-Monitor 2012
- Evaluatie stage
- NSE 2013
- Handleiding Praktijkgericht onderzoek 2013 (ook te vinden op N@tschool)
- Kwaliteitsactierapport (KAR)
- Internationaliseringsnotitie
- Periode-evaluaties
- Fontys Huisvestingsbeleid
- FPH Toetsbeleidsplan 2013
- Toetsvormen FPH samengevat (maart, 2013)
- FPH opdrachtbrief Examencommissie
- Jaarplan Examencommissie 2012-2013
- Handleiding afstudeerstage 2013 (ook te vinden op N@tschool)
- FPH Jaarverslag 2012 Examencommissie
- Handleiding 'Profilering opleiding – beroep – persoon' (vrije profilering)
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Overzichtslijst van *alle* afstudeerwerkstukken van de laatste twee jaar (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Door het panel te bepalen representatieve selectie van (15) afstudeerwerkstukken van de afgelopen twee jaar met beoordelingscriteria en normering.
Overzicht van 15 afstudeerwerkstukken op studentnummer:

2012	2123771
2012	2056154
2012	2123955
2012	2121245
2012	2121465
2012	2128862
2012	2124127
2012	2124818
2012	2125531
2013	2115568

2013	2145579
2013	2145569
2013	2110056
2013	2108664
2013	2140365

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - student- zaken
De heer drs. G.J. Stoltenborg <i>voorzitter</i>	X	X				
Mevrouw drs. H. Chantrain <i>werkveld- / vakdeskundige</i>		X	X	X	X	
Mevrouw drs. M. Embrechts <i>werkveld- / vakdeskundige</i>		X	X	X	X	
Mevrouw E. van Klaveren <i>studentlid</i>						X
Mevrouw drs. L. Blom-van Veen <i>secretaris</i>	X	X				

Op 27 mei 2013 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel hbo-bacheloropleiding voor Logopedie, onder nr. 001795 - Fontys Paramedische Hogeschool, Eindhoven.

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer G.J. Stoltenborg is senior adviseur bij de Hobéon Groep BV, heeft specifieke deskundigheid op het gebied van onderwijs en kwaliteitszorg en ruime ervaring als lead-auditor in het hoger (beroeps)onderwijs.
2	Mevrouw H. Chantrain is thans senior adviseur van het <i>NetQues</i> project vanuit de Europese beroepsvereniging van logopedisten. Voordien was zij verbonden aan de opleiding voor Logopedie van Lessius Hogeschool waar zij als onderwijsontwikkelaar en docent werkzaam is geweest.
3	Mevrouw M. Embrechts is werkzaam aan het dr. Leo Kannerhuis in Doorwerth als logopediste/spraak- en taalpathologe. Daarnaast is zij als docent Logopedie verbonden geweest aan de Hogeschool Arnhem en Nijmegen.
4	Mevrouw E. van Klaveren is student Logopedie aan de Hogeschool Utrecht.

Secretaris/Coördinator

Mevrouw L. Blom-van Veen	Gecertificeerd d.d. 2010
--------------------------	--------------------------

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

De heer G. J. Stoltenborg

is als voorzitter gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Logopedie

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Den Haag

Datum:

8 april 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Mevrouw H. Chantrain

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Logopedie

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Nutcrisp

Datum:

04/04/2013.

Handtekening:

Voor afkeuring

H. CHANTRAIN

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Mevrouw M. Embrechts

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Logopedie

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

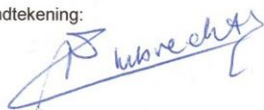
Plaats:

Nijmegen

Datum:

6 april 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Mevrouw E. van Klaveren

is als studentlid is gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Logopedie

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Utrecht

Datum: 20 maart 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Mevrouw L. Blom

Hofdweg 1350 2153 LV Nieuw Vennep

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Logopedie

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Nieuw Vennep

Datum:

9-4-'13

Handtekening:

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobéon.nl

I www.hobéon.nl